

Möte med LSS-rådet

Ordförande: Tobias Smedberg

Sekreterare: Lena Wiksten Andersson

Tjänsteperson: Isabel Anheller

Diarienummer: OSN-2025-00143

Dag: 22 september

Det här protokollet är skrivet
på lättläst svenska.

Det lättlästa protokollet är en sammanfattning
av vad LSS-rådet pratade om på sitt möte.

På de sista sidorna i det här protokollet,
kan du se vilka personer som kom till mötet.

Mötet startar

Tobias Smedfält

är **ny ordförande** i LSS-rådet.

Han är politiker i Vänsterpartiet

och jobbar som kommunalråd i Uppsala.

Ett kommunalråd bestämmer viktiga saker
i en kommun.

Till exempel hur mycket pengar

skolor, vägar och boenden för äldre får kosta.

Punkt 1

Problem i äldreomsorgen

Magdalena Nyman och Liselotte Engqvist berättar. Deras presentation finns i **Bilaga 1**.

Det har varit flera problem i äldreomsorgen i Uppsala kommun under åren 2024 och 2025. Flera äldre har inte fått den hjälp de behöver och en del personal har inte gjort ett bra jobb. Personal har inte vågat säga ifrån när de sett att saker fungerat dåligt.

Många som jobbar med att ta hand om äldre är födda i andra länder än Sverige och kan inte svenska så bra. Därför har personalen svårt att förstå vad de äldre säger och behöver hjälp med.

Uppsala kommun har blivit **Lex Maria-anmäld** till myndigheten **IVO, Inspektionen för vård och omsorg**. En Lex Maria-anmälan kan göras när något allvarligt har hänt en brukare. Att göra en Lex Maria-anmälan är ett sätt att göra vården bättre och säkrare.

Uppsala kommun har gjort
en stor undersökning av äldrevården.

Undersökningen visar att:

- cheferna måste bli bättre på
att bestämma
och lyssna på personalen
- personalen måste bli bättre på svenska
- personalen måste bli bättre på
att samarbeta
- personalen måste bli bättre på
att följa lagar och regler
- chefer och personal måste bli bättre på
att berätta när saker fungerar dåligt.

Uppsala kommun arbetar nu
för att göra äldrevården bättre.

Till exempel ska både personal och chefer
gå utbildning och lära sig mer.

Uppsala kommun har också nya rutiner
och är nu bättre på att snabbt göra något
om de får en Lex Maria-anmälan.

LSS-rådet pratar om personal

Personal som jobbar med
att hjälpa personer med LSS-beslut
måste också bli bättre på sitt jobb.
Personalen måste bli bättre på svenska och
bättre på att förstå vad brukarna behöver.

Brukare med LSS-beslut i Uppsala kommun
ska varje år få svara på
vad de tycker om hjälpen de får.

LSS-rådet pratar om att stoppa välfärdsbrott

Uppsala kommun jobbar också med
att stoppa så kallade **välfärdsbrott**.
Ett välfärdsbrott är när personal till exempel
stjäl eller fuskar på jobbet,
och tar pengar som ska hjälpa andra.

LSS rådet pratar om synpunkter

En **synpunkt** är när någon säger vad de tycker om något.

Fråga

Vad gör kommunen med synpunkter de får?

Får politikerna veta

om det kommer in mycket synpunkter?

Svar

Det finns ett system

där alla synpunkter samlas.

LSS-rådet pratar om att

det är svårt för personer

med funktionsnedsättningar

att lämna synpunkter.

Det kan vara för att de känner sig rädda

för att de ska få sämre hjälp

om de säger vad de tycker.

Det kan också vara för att det är svårt

att förstå hur man gör

för att lämna sina synpunkter.

Punkt 2

Ledsagning och kontaktperson för personer på särskilt boende

Lena Thalén berättar.

Lenas presentation finns i **Bilaga 2**.

LSS- bostad med särskild service

är ett boende för vuxna
med en funktionsnedsättning,
som behöver mycket stöd varje dag.

Det finns två olika typer av LSS-bostäder:

gruppboestad och **serviceboestad**.

En gruppboestad

är för personer med funktionsnedsättning
som behöver mycket hjälp
både på dagen och natten.

Där finns personal som jobbar hela tiden.

En serviceboestad

är för personer med funktionsnedsättning
som kan klara mycket själva.

Där finns personal som kan hjälpa till
när man behöver hjälp med att till exempel
planera, laga mat och göra aktiviteter.

En **kontaktperson** är en vuxen som stöttar en person med funktionsnedsättning, så att den kan leva ett självständigt liv.

En kontaktperson kan till exempel följa med på aktiviteter, fika och hjälpa en att komma ut och träffa kompisar.

Ledsagarservice betyder att en vuxen hjälper en person med funktionsnedsättning, så att den kan komma ut och göra roliga aktiviteter.

Till exempel gå på bio och träffa kompisar.

En **undersökning** som heter **SOU 2018:88** har tittat på hur många av de personer som bor i bostad med särskild service som också får hjälp av en kontaktperson eller har ledsagarservice.

År 2024 fick så här många personer som **bor i bostad med särskild service** ja och nej när de ansökte om att få **ledsagarservice**.

- 30 fick ja
- 14 fick nej
- 3 fick nej till den tid de ville ha ledsagarservice.

År 2024 fick så här många personer
som **bor i bostad med särskild service**
ja och nej när de ansökte om att få
en **kontaktperson**

- 35 fick ja
- 7 fick nej
- 3 nej till den tid
de ville ha kontaktperson.

Undersökningen visar att kommunen
när de fattar beslut, alltså bestämmer,
ofta säger nej till att personer ska få
ledsagarservice och kontaktperson
när de bor i bostad med särskild service
eller går på daglig verksamhet.

Undersökningen visar också
att färre personer får ledsagarservice nu,
än för några år sedan.

LSS-rådet pratar om hjälp till personer med funktionsnedsättningar

Personer med funktionsnedsättning
känner sig ofta ensamma.

När kommunen fattar beslut
tittar de alltid på vad varje person behöver.

Det är ungefär 700 personer i kommunen
som kan behöva ledsagare
eller kontaktperson.

LSS-lagen säger att
personer med funktionsnedsättning
ska kunna leva som andra
och träffa vänner och göra aktiviteter.
De ska kunna välja sina vänner
och inte bara umgås med personer
som bor på samma boende.

I LSS-lagen paragraf 9 står det vilka **insatser**
alltså vilket stöd och vilken hjälp
personer med LSS-beslut har rätt till.
Det är 10 olika insatser.

LSS-rådet tycker inte att
LSS-lagen följs som den ska.
Det har en undersökning visat
som Ge makten vidare har gjort.

Klagomålen har också ökat.
Fler personer tycker alltså att
LSS-lagen fungerar dåligt
och att de inte får hjälp de har rätt till.

Biståndshandläggare är de i kommunen
som bestämmer vilken hjälp
personer med funktionsnedsättning ska få.
Biståndshandläggarna tittar mycket på det
som står i lagen när de fattar beslut.
De tittar också på vad domstolar
har bestämt.

När domstolar bestämmer
hur LSS-lagen ska följas,
hjälper det till att göra det rättvist för alla.
Särskilt när det gäller att få hjälp
av en ledsagare.

På ett LSS-råd i framtiden vore det bra att
prata om hur Uppsala kommun använder
öppna insatser.
Öppna insatser är hjälp som du kan få
utan att ansöka och utan ett beslut.

Punkt 3

LSS-lagen och Socialtjänstlagen

Lena Thalén berättar

Lena Thaléns presentation finns i **bilaga 2**

LSS är en lag som säger att personer med vissa funktionsnedsättningar har rätt till särskild hjälp.

Det finns **tio olika sorters hjälp**, så kallade **insatser**, enligt LSS. Kommunen får inte hitta på egna insatser, utan de måste följa det som står i LSS-lagen.

Ibland räcker inte hjälpen i LSS. Då finns Socialtjänstlagen, SoL. Kommunen kan bestämma mer själv över insatser som följer SoL.

Personer med funktionsnedsättning kan ha rätt till hjälp både enligt LSS och SoL.

Exempel på hjälp enligt SoL kan vara:

- **Hemtjänst.**
Personal kommer hem till dig
och hjälper dig att städa, tvätta och
laga mat, till exempel.
- **Boendestöd.**
Du får stöd av en vuxen
hemma hos dig
för att klara din vardag på ett bra sätt.
- **Trygghetslarm.**
Ett larm du kan ha runt armen
och trycka på om du till exempel ramlat
och behöver hjälp snabbt.
- **HVB-hem.**
Ett boende för dig
som behöver hjälp av personal
både på dagen och natten.
- **Träningsboende.**
Ett boende där du får träna på
att bo själv, men får stöd från personal.

LSS-rådet diskuterar

En del personer som har rätt till hjälp,
från LSS-lagen,
får hjälp från Socialtjänstlagen i stället.

LSS-insatser kostar inte pengar
för den som får hjälp.

Men hjälp enligt SoL, kan kosta pengar.

Det kan göra att en person inte har råd
att ta hjälpen den behöver.

Det är biståndshandläggare som fattar beslut om vilken hjälp personer med funktionsnedsättning ska få. Därför är det viktigt att biståndshandläggare kan mycket om vad personer med funktionsnedsättningar behöver.

Fråga:

Vad händer med personer som får nej när de söker hjälp?

Svar:

Det finns en särskild enhet som kollar på det för att se om det finns annan hjälp de kan få.

Punkt 4

Funktionsrätt berättar

Pia Ek och **Michael Jestin** berättar.

Deras presentation finns i **bilaga 3 och 4**.

Handbok

Funktionsrätt berättar att

Falkenbergs kommun har en handbok.

I handboken finns mycket bra information
om hur kommuner ska följa LSS-lagen.

(Hela handboken finns i bilaga 4)

Ett **missförhållande** betyder att något är fel,
orättvist eller dåligt.

Till exempel att du inte får hjälp du behöver,
blir dåligt behandlad eller känner dig otrygg.

Uppsala kommuns dagliga verksamhet

Ge makten vidare

träffas innan LSS-rådet har sina möten.

Då pratar de om hur man kan upptäcka
missförhållanden på LSS boenden
och dagliga verksamheter.

Ge makten vidare säger att det kan vara
svårt för personer med funktionsnedsättning
att förstå när något är fel och orättvist.

Därför behövs enkel information med exempel på vad missförhållanden är. Det är också viktigt att boenden och dagliga verksamheter pratar med varandra. Då är det lättare att upptäcka fel.

Storkonferensen

Storkonferensen är 29 oktober, i Missionskyrkan i Uppsala klockan 16.00–17.00.

Storkonferensen hålls varje år av personer med intellektuell funktionsnedsättning. Politiker är bjudna dit. Ämnet de ska prata om i år är: "Varför ska vi rösta på er?"

Delaktighetsdagen

Delaktighetsdagen hålls i nästa vecka. Brukare och Ge makten vidare har bestämt innehållet. På Delaktighetsdagen ska de prata om trygghet på boenden och i daglig verksamhet.

Punkt 4

Det här händer just nu

Liselotte Engqvist berättar

Utbildning för personal

Personal som jobbar i
vård- och omsorgsförvaltningen,
ska gå utbildning och lära sig mer.
I höst ska personal på boenden gå utbildning
och i vår personal på daglig verksamhet.

Bättre brandskydd på kommunens boenden

Brandskydd betyder
att man gör hus så säkra som möjligt,
för alla som bor där.
Det kan vara att ha brandlarm som piper
och varnar för farlig rök
eller sprinklers som sprutar vatten från taket
om det brinner.

Kommunen har kollat brandskyddet
på sina boenden
och sett att det måste bli bättre.

Alla lägenheter måste ha brandlarm och sprinklers.

Om brandskyddet är för dåligt, kanske personer måste flytta till säkrare hus. Men målet är att ingen ska behöva flytta.

Personal utbildar sig till stödpedagoger

En **stödpedagog** hjälper personer med funktionsnedsättning.

Tio personer som jobbar i kommunen gick en utbildning till stödpedagog år 2024.

Fler personer ska utbilda sig till stödpedagog i höst.

Det ska startas ett forum, alltså en grupp, för stödpedagogerna.

I gruppen kan stödpedagogerna prata med varandra, ge varandra tips och lära sig av varandra.

Punkt 5

Övriga punkter

- Infoteket firar 20 år, 19 november.
- Peter Engström och Frigg Mignell slutar i LSS-rådet.
- Två nya ledamöter väljs från LSS personkrets 3.
- Nästa LSS-råd är 28 november.

Mötet avslutas

De som är med i LSS-rådet

Tobias Smedberg, ordförande.

Politiker i partiet Vänsterpartiet.

Catarina Bernet, vice ordförande.

Från organisationen FUB Uppsala, Knivsta.

Magnus Åberg, ledamot.

Från RBU, Uppsala, Riksförbundet för
Rörelsehindrade Barn och Ungdomar.

Michael Jestin, ombudsman.

Från förbundet Funktionsrätt Uppsala.

Pia Ek, ledamot.

Från organisationen FUB Uppsala, Knivsta.

Jonas Wik, ledamot

Från föreningen Autism Uppsala län.

Annie Mattsson, ledamot

Från föreningen Autism Uppsala län.

Birgitta Anér, ersättare

Från föreningen Autism Uppsala län

Magnus Lindén, ersättare.

Från organisationen FUB Uppsala,Knivsta.

Gäster som är bjudna till LSS-rådet 22 september

Liselotte Engqvist, avdelningschef
på avdelningen Arbete och bostad.

Magdalena Nyman, avdelningschef
på Hälso- och sjukvårdsavdelningen.

Lena Thalén, avdelningschef
på avdelningen Myndighet.